

Utbildningsinspektion i Snättringeskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Snättringeskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	76
Grundskola	438

Utbildningen vid Snättringeskolan omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1–6 samt fritidshem som är integrerat i skolan. På skolan finns också två kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper för elever i behov av särskilt stöd. Inspektionen avser förskoleklass och grundskola.

Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor. Skolans elever och pedagogisk personal arbetar i nio arbetslag, varav sex för grundskolan samt tre för förskoleklassen och fritidshemmen. Sammanlagt finns 24 klasser inklusive tre förskoleklasser och de två särskilda undervisningsgrupperna. Undervisningen bedrivs till största delen i åldershomogena klasser, men det finns fyra åldersblandade grupper. I två av dessa bedrivs engelskspråkig undervisning. Till klasserna med engelskspråkig undervisning sker intag av elever från hela kommunen och även andra kommuner.

Skolan ligger på gångavstånd från Stuvsta Centrum och närområdet består i huvudsak av villabebyggelse. Huvudbyggnaden är från år 1930 och har till- och ombyggt under olika perioder från 1950-talet fram till år 2002. Utbildningen vid två av skolans tre förskoleklasser, Grodan A och B, bedrivs i en byggnad cirka 400 meter från skolan.

Flertalet av skolans elever fortsätter sin utbildning vid Källbrinksskolan eller Kvarnbergsskolan i årskurs 7.

Genomförandet av inspektionen i Snättringeskolan

Skolverket sände den 10 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Snättringeskolan har bestått av undervisningsråden Mariette Dennholt och Gunnel Eriksson. Besök i Snättringeskolan genomfördes den 8-10 december 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Snättringeskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Snättringeskolan genomfördes formella intervjuer med rektorn, biträdande rektorn, specialpedagogen, skolsköterskan, kuratorn, elevrådsrepresentanter samt ett urval av lärare, elever, och föräldrar. Lektioner och förskoleklass besöktes och under inspektionsbesöket fördes också samtal med annan personal och elever än de formellt intervjuade.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Inflytande, delaktighet och ansvarstagande

I Snättringeskolans arbetsplan är delaktighet och inflytande för eleverna ett av skolans övergripande mål för verksamheten. Huddinge kommuns skolors kvalitetsredovisningar bygger bland annat på en kommunal elevenkät och redovisas genom s.k. styrtal, där 10 är det högsta styrtalet. Enligt skolans kvalitetsredovisning för år 2003/04 visar resultatet avseende elevernas inflytande och delaktighet styrtalet 7,0 vilket skolan betecknar som hög. Det anges också att klassråd och elevråd fungerar bättre än på många år.

Inspektionen visar att skolan arbetar för att lära eleverna de demokratiska reglerna och att elever i allmänhet också känner till dessa. Eleverna tycker att det är viktigt och vill kunna påverka samt upplever att de genom klassråd och elevråd ges möjlighet till detta. Eleverna ger exempel på frågor som de drivit och fått gehör för, vilket främst rör frågor av "skolgårdskaraktär". Inspektörerna bedömer att de formella samverkansorganen för eleverna fungerar bra, men att det kan utvecklas vidare beträffande innehållet.

I läroplan för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) anges att elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning. Elever ges möjligheter och tar i allmänhet ansvar för skolans fysiska arbetsmiljö. Skadegörelse och klotter förekommer exempelvis inte på skolan. Inspektörerna har observerat ett flertal exempel på inflytande och delaktighet för eleverna när det gäller undervisningens utformning, men gör en sammantagen bedömning att omfattningen varierar mellan arbetslag och är i stor utsträckning lärarberoende. Elevernas uppfattning är att flertalet elever tar ansvar för sin utbildning, men enligt lärare och föräldrar varierar ansvarstagandet elever emellan. Inspektörernas bedömning är att elevernas delaktighet

och inflytande i undervisningen kan förbättras, vilket även kan påverka deras förmåga att ta ansvar för sina studier.

Etiska förhållningssätt och trygghet

Av skolans kvalitetsredovisning framgår att trygghet i skolan har varit ett prioriterat område under flera år samt att resultatet av elevenkäterna visar 7,9 i styrtal, vilket är ett bra resultat enligt skolan.

Inspektionen visar att elever i allmänhet är trygga och trivs i skolan, vilket är samtliga intervjuade gruppers uppfattning. Mobbning har tidigare förekommit, men föräldrar och lärare beskriver att det råder ett lugnt klimat detta läsår. Eleverna anser man respekterar varandra och vid behov tar kontakt med vuxna eller kamratstödjare. Samtliga intervjugrupper anser att personalen agerar fort och vidtar åtgärder för att lösa uppkomna problem. Några elever säger dock att det finns elever som bråkar, retas och säger ”dumma saker” till andra elever på rasterna samt att de vuxna rastvärdarna inte alltid finns i närheten eller går att hitta. Enligt eleverna finns det också några få vuxna och kamratstödjare som inte agerar.

Inspektörerna bedömer att skolan i stort präglas av en god och trygg stämning samt att skolan tar arbetet mot kränkande behandling på stort allvar. Skolan bör dock uppmärksamma och se över alla elevers trygghet för att skapa en gemenskap och trygg miljö.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet avseende arbetet med normer och värden generellt är av god kvalitet. Inspektörerna bedömer dock att elevernas inflytande över skolans verksamhet kan utvecklas vidare avseende inflytandet på undervisningen för en högre måluppfyllelse. Dessutom bör skolan se över och skapa förutsättningar för alla elevers trygghet på skolan.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

När det gäller kunskaper anges i läroplanen bland annat att, för att elever och vårdnadshavare skall ges förutsättningar för inflytande och påverkan krävs att skolan delger dem målen för utbildningen.

I Snättringeskolan pågår ett arbete med konkretisering av målen i de nationella kursplanerna. Inspektionen visar att eleverna och föräldrarna har varierande kunskaper om målen för utbildningen samt att det är lärarberoende huruvida de får kännedom om detta. Många elever känner i stor utsträckning till målen i svenska, matematik och engelska, men flertalet saknar kännedom om målen i övriga ämnen. Det finns även elever som helt saknar kännedom om vilka mål utbildningen har. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra alla elevers och föräldrars kännedom om målen för utbildningen.

Skolans resultat i de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik våren 2004 för årskurs 5 visar att 93 procent av eleverna nådde målen i samtliga tre ämnen. I svenska uppnådde 96 procent av eleverna målen, i engelska 97 procent och i matematik 96 procent. För de elever som inte uppnått målen upprättas åtgärdsprogram och särskilt stöd ges.

Inspektörerna bedömer att skolan har en kontroll av kunskapsutveckling i ämnena svenska, matematik och engelska samt att elevernas resultat i dessa ämnen är goda. Inspektörerna kan dock inte bedöma skolans totala resultat då det saknas en samlad redovisning över kunskapsresultaten i övriga ämnen. Dokumentation sker på olika sätt och handhas av varje enskild lärare. Skolan bör därför se över och utveckla ett mer enhetligt och övergripande system för uppföljning och dokumentation av elevernas utveckling kunskapsmässigt.

Inspektionen visar att eleverna får möjlighet att arbeta självständigt och tillsammans med andra parvis eller i grupp kring större arbetsområden. Flertalet elever uttrycker att skolan är rolig och att de lär sig mycket.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultaten i de nationella ämnesproven år 2004 är goda. Inspektörerna kan inte uttala sig om resultaten i övriga ämnen eftersom det på skolan saknas en systematisk uppföljning av elevernas kunskapsutveckling, vilket bör förbättras. När det gäller elevernas och föräldrarnas kunskaper om målen för utbildningen bedömer inspektörerna att detta bör förbättras.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Samverkan i skolmiljön

Inspektionen visar att eleverna tränas på olika sätt i att ta ansvar för skolans ute- och inommiljö genom bland annat ansvarsområden i klassrum och städning av skolgården.

Inflytande i organiserad form får eleverna genom klassråd och elevråd som hålls regelbundet, i vilka eleverna tränas i ett demokratiskt förhållningssätt samt ges möjlighet att lyfta och diskutera gemensamma frågor av intresse för eleverna (se även avsnitt 1). När det gäller elevinflytandet i undervisningssituationen anger skolan i arbetsplanen och kvalitetsredovisningen att det påbörjade arbetet med portfolio och gemensam portfoliomethodik bland annat genomförs i detta syfte. Eleverna har i viss utsträckning inflytande över sitt eget lärande, exempelvis genom sin planering, arbetsscheman i svenska och matematik samt inom ramen för temaarbete. Inspektionen visar dock att inflytandet varierar och samt att undervisningens innehåll och uppläggning i stor utsträckning planeras av lära-

ren. Elevernas inflytande begränsas ofta till att välja i vilken ordning de vill utföra de olika uppgifterna. Flertalet elever upplever också att läraren bestämmer innehållet i undervisningen. Inspektörernas bedömning är att skolan behöver diskutera fram en gemensam syn på elevinflytandet, eftersom det är lärarberoende och behöver utvecklas (se även avsnitt 1).

Formella samverkansorgan med föräldrar finns i form av skolrådet och föräldraföreningen. Skolrådet fungerar som en länk mellan föräldrar och skolledningen och dit kan frågor lyftas från föräldraföreningen. Skolan och föräldrar samverkar bland annat om normer och värderingar samt den fysiska arbetsmiljön. På skolan upplevs samarbetet med föräldrarna som gott och såväl föräldrar som skolledning sätter stort värde på denna samverkan. Inspektörerna bedömer att samverkansorganen skapar delaktighet och förutsättningar för att utveckla verksamheten tillsammans med vårdnadshavarna i enlighet med författningarna.

Arbetet mot kränkande behandling

Inspektionen visar att det förekommer ett aktivt förebyggande och motverkande arbete mot kränkande behandling på skolan. Skolan har ett väl utvecklat system med kamratstödjare i varje klass, vilket är mycket uppskattat av elever och föräldrar. Eleverna uppger också att de brukar vända sig till kamratstödjare om bråk uppkommer (se vidare avsnitt 1). På skolan finns även ett klassfadder-system, som dock några elever har synpunkter på inte alltid fungerar eftersom några klasser saknar fadderklass och då man inte gör något tillsammans. Flertalet klasser har regelbundna kompisamtal och vid behov hålls "kill- och tjej-snack".

Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att upprätta, genomföra, följa upp och utvärdera skolans handlingsprogram mot kränkande behandling. Snättringeskolan har en "handlingsplan mot mobbning och andra former av kränkande handlingar", som utarbetats under medverkan av personal och representanter för föräldrar. Handlingsplanen innehåller en definition av mobbning samt beskriver skolans förebyggande, upptäckande och åtgärdande arbete. Skolans antimobbningsgrupp och dess rutiner samt när planen skall utvärderas presenteras också. Den så kallade Farstamodellen används i modifierad form och föräldrar kontaktas tidigt, men inte i första utredningsskedet. Planen behandlar främst mobbning samt saknar en definition av kränkande behandling och perspektivet vuxen-elev. Flertalet elever och föräldrar känner till vart man kan vända sig och antimobbningsgruppen. De anser också att skolan alltid vidtar åtgärder snabbt när något inträffar. Skolans handlingsplan är dock inte känd i någon större omfattning.

Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att förebygga och motverka kränkande behandling är av god kvalitet. Handlingsprogrammet bör dock omarbetas och omfatta även kränkande behandling samt perspektivet vuxen och elev.

Skolhälsovård och elevhälsa

Snättringeskolan erbjuder skolhälsovård i enlighet med skollagens krav. I arbetsplanen anger skolan bland annat följande åtaganden: "öka elevernas medvetenhet om kost och hälsa samt stimulera och främja elevernas fysiska aktiviteter

och öka aktiviteten upp mot 30 minuter per dag”. Inspektionen visar även att skolan, i enlighet med läroplanens krav, bedriver ett aktivt hälsoarbete genom att i olika sammanhang ha fokus på kostfrågor samt erbjuda eleverna daglig fysisk aktivitet. Som exempel kan nämnas utökad undervisning i idrott, promenader samt rörelse på schemat. Skolsköterskan finns även med i olika sammanhang när det gäller elevhälsoarbetet på skolan. De regelbundna fysiska aktiviteterna är uppskattade av eleverna, men några elever säger dock att alla elever inte har det.

Sammanfattningsvis är inspektörernas bedömning att skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet är av god kvalitet. Inspektörerna vill framhålla skolans hälsofrämjande insatser samt arbetet för att förebygga och motverka kränkande behandling. Skolans handlingsplan mot mobbning behöver dock omarbetas till att omfatta alla former av kränkande behandling och perspektivet vuxen som kränker elev samt göras känd. Skolan behöver vidare diskutera och samordna arbetet med att utveckla formerna för elevernas delaktighet så att deras inflytande över undervisningens utformning och innehåll ökar.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Lokala mål och innehåll

Snättringeskolan har en arbetsplan som är utformad efter den mall som lagts fast av barn- och utbildningsförvaltningen. Den innehåller kommunala mål, skolans mål, som benämns åtaganden, samt anger arbetssätt för genomförande och rutiner för uppföljning. Revidering av de lokala bearbetningarna av de nationella kursplanerna har påbörjats under läsåret.

Organisering av undervisningen

På skolan finns fyra åldersblandade grupper, men flertalet elever och personal arbetar i åldershomogena klasser. All undervisning i idrott, musik och slöjd bedrivs också i åldershomogena grupper.

I förskoleklasserna arbetar pedagogerna för att stimulera barnens utveckling och lärande. Inspektionen visar att samverkan mellan förskoleklass och skola sker i mycket lite utsträckning, vilket kan utvecklas vidare.

Verksamheten är organiserad i arbetslag med personal från förskoleklass och skola. Samverkan inom arbetslaget sker i viss utsträckning. Flexibla lösningar förekommer exempelvis genom att lärare delar upp undervisningen mellan var-

andra och undervisar i varandras klasser. Ibland kan även flera lärare undervisa i en klass.

Individanpassning - individuell studieplanering och stöd

Snättringeskolan använder sig av individuella studieplaner för eleverna.

På skolan finns en handlingsplan för elevvård som bland annat innehåller dess målsättning, ansvarsfördelning och arbetsgång. Skolans elevvårdsteam utgörs av specialpedagogen, skolsköterskan, kuratorn från ett av de centrala stödteamen samt skolledningen. Specialpedagogen ger eleverna stöd i svenska och matematik samt utför observationer, tester och kartläggningar av elever i läs- och matematikutveckling samt inlärningsssvårigheter. Lärarna kan även få konsultation och handledning.

Inspektionen visar att skolan har fungerande rutiner för att identifiera och utreda elever som är i behov av särskilt stöd i svenska, engelska och matematik eller har svårigheter av social karaktär. Elevers stödbehov tillgodoses i dessa ämnen, men det råder en osäkerhet om särskilt stöd ges i tillräcklig omfattning i andra ämnen, vilket skolan behöver analysera och erbjuda berörda elever.

Åtgärdsprogram upprättas för de elever som behöver särskilda stödåtgärder. Inspektionen visar dock att åtgärdsprogram främst upprättas i ämnena svenska, engelska och matematik samt att det även saknas för vissa berörda elever, vilket måste åtgärdas för att skolan skall leva upp till grundskoleförordningens krav.

Vid skolan ges stöd främst inom klassens ram, varvid klassläraren eller annan lärare arbetar med berörda elever. Specialpedagogen ger även elever stöd i svenska och matematik enskilt eller i liten grupp. I årskurs 6 ges undervisningen i matematik och engelska i nivågrupperingar. Indelningen görs utifrån elevernas behov och eleverna kan "röra sig" mellan grupperna.

Arbetssätten

I arbetsplanen för år 2004/05 anges att skolans verksamhetsidé är att rusta för livet med bland annat ett omväxlande och elevaktivt arbetssätt.

Arbetssätten varierar mellan klasserna och beror på vilken lärare eleverna har. Gemensamt för hela skolan är att arbeta med tema enligt bland annat metoden för storyline². Vid besökta lektioner konstaterades dock att en vanlig undervisningsform på skolan är arbete i olika arbetsböcker och enskilt arbete med tilldelade uppgifter.

Inspektörerna bedömer att arbetssätt och arbetsformer varierar, men beror i hög grad på den enskilde läraren. Några av de äldre eleverna säger även att man får mer undervisning i naturorienterande ämnen om man har en NO-lärare.

² I storyline utgår man från elevernas förkunskaper. Med förkunskaperna som grund skapar elever och lärare en berättelse tillsammans. Man utgår sedan från karaktärerna i berättelsen vilket hjälper eleverna att leva sig in i arbetet. Karaktärerna blir en utgångspunkt för elevernas informationssökning och skapande arbete. Ämnesintegreringen blir naturlig eftersom den sker utifrån berättelsen och dess karaktärer. Att utgå från elevernas förståelse och låta dem konstruera sina egna förklaringar innan man kontrollerar hur det förhåller sig i verkligheten är viktiga delar i storyline. Storyline är en flexibel metod som går att anpassa till alla former av utbildningar både för barn och för vuxna.

Skolan bör diskutera arbetssätten och arbetsformerna utifrån de mål som skall uppnås och utifrån elevernas behov.

Utvärdering av lärandet, bedömning och utvecklingssamtal

Lärarna på skolan använder sig av olika metoder för att bedöma elevernas kunskapsutveckling, bland annat genom diagnoser i matematik och svenska, prov och tester. Skolan har även under hösten påbörjat en uppföljning av elevernas läsutveckling i s.k. läsutvecklingsscheman (LUS). Detta är ett kvalitativt bedömningsinstrument där individens läsförmåga relateras till en utvecklingspsykologisk beskrivning av läsutvecklingen.

Utvärdering görs också muntligen på lektioner exempelvis genom diskussioner och redovisningar. Inspektörerna noterade bland annat ett mycket gott exempel på redovisning och utvärdering i religion som eleverna själva höll i. Utvärdering av elevens lärande sker även i samband med utvecklingssamtalen.

Skolan har även påbörjat ett arbete portfolio och portfoliomethodik, i syfte att eleverna skall uppleva ett större inflytande över sitt lärande och sin vardag. Inspektionen visar att man på skolan kommit olika långt i användandet av portfolio och att det synes vara lärarberoende. Några äldre elever uppgav vid lektionsbesök att portfolio inte används i någon större utsträckning.

Diskussioner om bedömningar av elevernas kunskaper sker främst lärare emellan samt inom arbetslagen, men sällan mellan arbetslagen. Inspektörerna bedömer att det finns behov av att på skolan gemensamt diskutera hur man bedömer elevernas kunskapsutveckling.

I Snättringeskolan är föräldrarna nöjda med utvecklingssamtalet och ges information om på vilket sätt eleven uppnår målen, både kunskapsmässigt och socialt. Utvecklingssamtalet förbereds innan av eleverna tillsammans med föräldrarna genom att frågor skickas hem. Inför samtalen träffar de äldre eleverna sina klasslärare för ett förberedande samtal och i några av dessa klasser håller eleverna själva i stora delar av samtalet, vilket är mycket uppskattat av elever och föräldrar. Vid samtalet förs diskussionen utifrån elevens portfolio. Inspektionen visar dock att utvecklingssamtalen i hög grad fokuseras på ämnena svenska, engelska, matematik samt den sociala utvecklingen, vilket även bekräftas av rektorn. Inspektörerna bedömer att utvecklingssamtalen bör förbättras till att omfatta alla ämnen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans pedagogiska arbete i huvudsak håller god kvalitet. Det finns dock behov av att se över samverkan mellan förskoleklass och skola samt förbättra arbetet för säkerställande av likvärdiga bedömningar och innehållet i utvecklingssamtalen. För att säkerställa alla elevers rätt till stöd bör skolan se över sina rutiner för att identifiera elevers stödbehov och omfattningen av stödet i alla ämnen. Dessutom skall åtgärdsprogram i enlighet med författningarnas krav upprättas för alla berörda elever.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Ansvarsfördelning, beslutsordning och kommunikation

Kommunfullmäktige i Huddinge kommun har fastställt sex utvecklingsområden, perspektiv, för samtliga nämnder. Inom dessa har kommunstyrelsen gjort prioriteringar, som gäller för förskole- och grundskolenämnden. I nämndens skolplan som benämns verksamhetsplan för innevarande år har nämndens mål samlats i fyra områden: Nöjda invånare – barn och elever, Effektiva processer, Sund ekonomi och Attraktiv arbetsgivare. För vart och ett av dessa områden finns ett antal mål fastslagna av nämnden. Nämndens verksamhetsplan är en del av Huddinge kommuns skolplan.

Snättringeskolans arbetsplan innehåller åtaganden gentemot nämndens mål samt beskriver hur man avser att arbeta för att uppnå dessa. Den har utarbetats under medverkan av personalen och vardera av de tio arbetslagen har också upprättat egna arbetsplaner utifrån skolans arbetsplan. Skolans arbetsplan har varit på remiss hos skolrådet och föräldraföreningen. Arbetsplanerna utvärderas i slutet av verksamhetsåret (se vidare kvalitetssäkring och förbättringsarbete).

Rektors ansvar, befogenheter och funktion

Snättringeskolans ledning består av en rektor och en biträdande rektor med tydlig ansvarsfördelning för olika delar av verksamheten. Rektorn har förskollärarutbildning, tidigare skolledarerfarenhet och har genomgått den statliga rektorsutbildningen.

Samtliga rektorer i Huddinge kommun träffas regelbundet tillsammans med förvaltningschefen. Mötena innehåller främst information och diskussion om ekonomiska frågor. Rektorn anser att den kommunala ledningen och styrningen är tydlig, men att det råder oklarheter om vem som skall fatta beslut när det gäller elevs placering i de kungemensamma särskilda undervisningsgrupperna, vilket bör klargöras (se även kommunrapporten).

Skolans arbetslag består av fyra-åtta lärare med en arbetslagledare som utgör en länk mellan skolans ledning och arbetslag. Rektorn, biträdande rektor och arbetslagledarna träffas regelbundet. Skolans har en s.k. pedagoggrupp, i vilken ett antal lärarrepresentanter ingår, som ansvarar för pedagogiska caféer som hålls en gång per månad. Vid dessa tillfällen har bland annat portfoliomethodiken och LUS diskuterats. Personalen i förskoleklassen och fritidshemmen har egna träffar. Skolledningen medverkar vid de pedagogiska träffarna.

Inspektionen visar att rektorn är förtrogen med verksamheten i skolan och utövar ett pedagogiskt ledarskap genom att lyfta pedagogiska frågor och ta upp diskussioner på möten, konferenser samt de pedagogiska caféerna. Lärarna anser också att rektorn tar det övergripande pedagogiska ansvaret och beskriver honom som "en idéspruta och inspiratör" samt anser sig delaktiga i skolutvecklingen. Rektorn är känd av såväl elever som föräldrar.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolans kvalitetsredovisning är utformad efter den mall som lagts fast av barn- och utbildningsförvaltningen och innehåller beskrivningar av verksamheten samt de målområden som finns i den kommunala skolplanen. Varje år mäts dessa områden och mätningarna genererar i s.k. styrtal. Mätresultaten tillsammans med skolans egna utvärderingar skall ligga till grund för kvalitetsredovisningen.

Inspektionen visar att det på skolan finns planering, uppföljning och utvärdering av verksamheterna som leder till utveckling. Skolans kvalitetsredovisning innehåller också en redovisning av vissa åtgärder kopplade till måloppfyllelsen. Inspektörerna bedömer dock att den aktuella redovisningen av måloppfyllelse i form av styrtal är otydlig eftersom det inte finns någon förklaring vad styrtalen står för eller mäter. Det saknas också en djupare analys och värdering av skolans resultat i förhållande till målen i nationella och lokala styrdokument. Inspektörernas bedömer därför att kvalitetsredovisningen bör förbättras (se även kommunrapporten).

Rättssäkerhetsfrågor

Flertalet av skolans elever fortsätter sin utbildning i årskurs 7 vid Källbrinksskolan eller Kvarnbergsskolan. Skolorna har dock inte fört gemensamma diskussioner om fördelning av timmar mellan ämnen och årskurser. Detta kan innebära att berörda skolor inte säkerställer att eleverna erbjuds minst den garanterade undervisningstiden, något som inspektörerna bedömer måste åtgärdas. Enligt rektorn har berörda skolor för avsikt att åtgärda detta.

Inspektionen visar vidare att protokoll inte förts vid några elevvårdskonferenser, vilket är ett krav enligt grundskoleförordningen.

Inspektionen visar att rektorn inte i tillräcklig utsträckning återrappporterar delegationsbeslut.

Vid inspektionen framgår att det råder oklarhet avseende vem som beslutar om elevs placering i särskild undervisningsgrupp som är kommunövergripande, vilket måste åtgärdas (se kommunrapporten).

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet med styrning, ledning och kvalitetsarbetet i vissa avseenden är bra då skolan och dess ledning arbetar med skolutveckling. Arbetet med kvalitetsredovisningen bör dock utvecklas och förbättras, så att den innehåller tydligare bedömningar av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts samt en redovisning av vilka åtgärder skolan avser vidta i de fall målen inte nåtts. Det systematiska arbetet med att utvärdera och följa upp verksamheten bör även förbättras genom en systematisk dokumentation av elevernas kunskapsutveckling, vilket framgår av avsnittet kunskaper.

Inspektörerna bedömer att kommunen bör se över grundskolornas tillämpning av timplanen. Vidare skall protokoll föras vid elevvårdskonferenser. Beslut som rektor fattar på delegation bör återrapporteras till den nämnd eller styrelse som utfärdat delegationen.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Tillgång till verksamhet/utbildning

Skolans elever erbjuds tyska, spanska, franska samt förstärkt engelska och svenska som språkval.

I den nationella timplanen för grundskolan anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen skall, enligt grundskoleförordningen, syfta till att fördjupa och bredda kunskaper i ett eller flera ämnen och eleverna skall erbjudas ett allsidigt urval av skolans ämnen. Enligt rektorn och lärarna erbjuds elevens val inom ramen för teman. Informationen brister dock i detta avseende eftersom eleverna inte uppfattar att det finns elevens val och det finns inte uttalat på skolan att det erbjuds. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla elevens val i enlighet med författningskraven och att skolan behöver bli tydligare med informationen till elever och föräldrar i detta avseende.

Ämnena teknik samt hem- och konsumentkunskap anges inte i skolans timplan. Enligt rektorn och lärarna ges undervisning i teknik inom ramen för naturorienterande ämnena, men inspektörerna bedömer att skolan bör se över omfattningen för att eleverna skall ges förutsättningar att uppnå kursplanens mål för ämnet i årskurs 5. När det gäller undervisningen i hem- och konsumentkunskap kan inspektörerna konstatera att ämnet inte erbjuds och således ges eleverna inte möjlighet att uppnå kursplanernas mål för ämnet i årskurs 5, vilket måste åtgärdas.

Inspektionen visar att svenska som andraspråk erbjuds berörda elever, men att det främst ges som stöd i svenska och inte som undervisning i ämnet i enlighet med grundskoleförordningen. Inspektörerna bedömer att skolan måste se över detta i enlighet med författningarnas krav samt vill även framhålla vikten av att såväl elever som föräldrar informeras om ämnet och målen i kursplanen.

Inspektionen visar vidare att studiehandledning på modersmålet är okänt för många på skolan, vilket skolan måste se över för att tillgodose att de elever som behöver studiehandledning får möjlighet att erhålla detta.

Skolan har två åldersblandade grupper i vilka undervisningen bedrivs på engelska utom i ämnet svenska. I en av förskoleklasserna finns engelskspråkiga barn och verksamheten bedrivs till viss del på engelska. Elevintaget sker från Huddinge kommun och närliggande kommuner. Elevernas kunskaper i engelska bedöms i samband med en intervju. För det fall eleven inte kan erbjudas plats i någon av de engelskspråkiga grupperna, på grund av utfallet av intervjun eller om antalet platser är färre än antalet sökande, får de elever som hör till skolans upptagningsområde börja i en annan klass på skolan. Övriga elever kan inte erbjudas plats på skolan. Enligt grundskoleförordningen får en kommun anordna huvuddelen av undervisningen på engelska för barn som vistas i Sverige under en begränsad tid och som har tillräckliga kunskaper i engelska för att kunna delta i undervisningen. Inspektionen visar dock att eleverna inte uppfyller kravet på en vistelse i Sverige under en begränsad tid. Vidare finns det inte någon möjlighet att bedriva verksamheten på engelska för barn i förskoleklass. Inspektörerna bedömer att skolan inte lever upp till författningarnas krav, vilket måste åtgärdas.

Enligt rektorn anpassas skolan så att funktionshindrade elever får likvärdig tillgång till utbildning och omsorg.

Inspektionen visar att avgifter tas ut inom utbildningen, exempelvis genom bidrag till matsäck, friluftsdagar och skolresor. Föräldraföreningen ansvarar för klasskassan och tar in en frivillig avgift per familj och år samt samlar in pengar vid den årliga s.k. Snättringedagen på skolan då försäljning av diverse saker sker. Klassen har möjlighet att äska medel från klasskassan. I samband med friluftsdagar genomförs bland annat skidresor, då eleverna betalar för liftkort samt eventuell utrustning som hyrs. Även andra aktiviteter som kostar pengar förekommer också, men kostnadsfria alternativ erbjuds alltid. Från årskurs 4, men främst i årskurs 6, görs klassresor som kostar pengar och där vissa undervisningsinslag i naturorienterade ämnen kan förekomma. Friluftsdagar och resor bekostas med medel från klasskassan. Skolan har vid något tillfälle gått in med pengar för en elev. Se vidare i kommunrapporten.

Information om utbildning

Skolan informerar hemmen om verksamheten på olika sätt, exempelvis genom veckobrev, elevernas skoldagböcker, utvecklingssamtal och skolans hemsida. De intervjuade föräldrarna är nöjda med skolans information, men efterfrågar dock tydligare information i god tid, dels inför val och placering i årskurs 1 när det gäller åldersblandade eller åldershomogena klasser, dels avseende syftet med förändring av organisationen till enbart åldershomogena klasser i årskurs 4.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna i alla delar inte har tillgång till den utbildning som föreskrivs i författningarna på skolans område. Undervisningen i hem- och konsumentkunskap och svenska som andraspråk samt antagningen till den engelskspråkiga undervisningen uppfyller inte författningarnas krav, vilket måste åtgärdas. Beträffande avgifter se vidare i kommunrapporten. Inspektörerna bedömer vidare att skolan bör se över och tydliggöra

hur undervisningen i elevens val och teknik utgår från grundskoleförordningen och kursplanernas krav. Kunskapen om rätten till studiehandledning på modersmålet bör också förbättras.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Personalresurser, läromedel, pedagogiska materiel och utrustning

Enligt skollagen är kommuner skyldiga att för undervisningen använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning som de i huvudsak skall bedriva. Flertalet lärare har en sådan utbildning och andelen kommer att öka då två lärare inom en snar framtid har genomgått en kompletterande utbildning för lärarexamen, SÄL. Skolans kompetensutvecklingsplan utgår från verksamhetens behov och kan rikta sig till all personal eller enskilda lärare. Personalen är nöjd med den kompetensutveckling som de får.

Inspektionen visar att läromedelstillgången generellt sett är god.

På skolan finns en datorsal med åtta datorer och i nästan varje klassrum finns två datorer. Eleverna använder datorerna i undervisningen, bl.a. för att skriva rent arbeten, söka information på Internet samt för olika läroprogram. Det finns en IT-ansvarig lärare och eleverna ges utbildning i datakunskap. Skolan har ett eget litet bibliotek och använder sig i övrigt av biblioteket i Huddinge.

Rektorn fördelar skolans erhållna elevbidrag och omfördelningar av resurserna kan vid behov göras under budgetåret. Enligt rektorn påverkas inte resursfördelningen av skolans kvalitetsredovisning.

Lokaler

Skolans lokaler är enligt inspektörerna ljusa, fräscha och till stor del flexibla och trivsamma för lärandet. Elevernas arbeten pryder skolans väggar och sätter en personlig prägel på skolan, exempelvis genom grupparbeten i slöjd.

Rektor, lärare och föräldrar anser att trångboddhet råder, med bland annat brist på grupprum och arbetsrum för lärarna, vilket inspektörerna även noterat. Inspektörerna bedömer dock att lokalerna kan anses svara mot de pedagogiska kraven i utbildningen.

Eleverna anser dock att skolans toaletter är ofräscha och på grund av detta finns det elever som trots behov avstår från att besöka dem. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör se över detta.

Sammanfattningsvis är inspektörernas bedömning att skolans resurser beträffande personalens kompetens är god. Även övriga resurser bedöms som goda. Toaletterna bör dock ses över.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Snättringeskolan i många avseenden är av god kvalitet. Till exempel arbetar skolan aktivt för att förebygga och motverka kränkande behandling samt bedriver ett gott hälsofrämjande arbete. Det bedrivs även ett ambitiöst arbete för utveckling av den pedagogiska verksamheten.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan behöver utveckla formerna för elevernas delaktighet så att deras inflytande över undervisningens utformning och innehåll ökar.
- Skolan behöver se över alla elevers rätt till en trygg miljö.
- Elevernas och föräldrarnas kunskaper om målen för utbildningen bör förbättras.
- Skolan bör utveckla system för uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i samtliga ämnen.
- Handlingsprogram mot alla former av kränkande behandling bör utarbetas och omfatta perspektivet vuxen – elev samt göras känt för elever och föräldrar.
- Samverkan mellan förskoleklass och skola behöver utvecklas för en kontinuitet i elevernas lärande.
- Utrymme bör skapas för gemensamma diskussioner i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning av elevernas kunskaper.
- Utvecklingssamtalen behöver förbättras så att de omfattar alla ämnen.
- Skolan bör analysera om stöd ges i tillräcklig omfattning i alla ämnen.
- Skolan bör se över grundskolornas tillämpning av timplanen.
- Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras så att den tillfullo uppfyller de krav som förordningen ställer och därmed utgör ett redskap för att öka måluppfyllelsen.
- Skolan bör se över sina rutiner för återrapportering av delegationsbeslut.
- Undervisningen i elevens val behöver utvecklas så att eleverna ges ett allsidigt urval av ämnen som kan fördjupas och breddas samt utgår från kursplanerna samt tydliggörs för elever och föräldrar.
- Skolan behöver se över och tydliggöra hur undervisningen i teknik utgår från grundskoleförordningen och kursplanernas krav.
- Kunskapen om studiehundledning på modersmålet behöver förbättras.
- Det finns behov av att se över toaletterna.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte i de ämnen där det behövs (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Protokoll saknas från elevvårdskonferens (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Genomförandet av undervisningen i hem- och konsumentkunskap (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och bilaga 3 skollagen).
- Undervisning i svenska som andraspråk anordnas inte för samtliga elever som är berättigade till detta (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).
- Kommunen anordnar engelskspråkig undervisning i strid med bestämmelserna (2 kap. 8 § grundskoleförordningen).

Datum
2005-06-29

Ort
Stockholm

Mariette Dennholt

Gunnel Eriksson